

ECHTSCEIDING

Indien men in Nederland wenst te scheiden is het enkele feit dat een van de partners de scheiding wenst voor de rechter voldoende. Er hoeft dus niets te worden aangetoond. Juridisch zegt men dat sprake is van een duurzame ontwrichting van het huwelijk. De wet kent dan ook alleen duurzame ontwrichting als reden voor een echtscheiding.

Zodra sprake is van duurzame ontwrichting kan op gezamenlijk verzoek dan wel op verzoek van een van beide partners een verzoekschrift worden ingediend bij de rechtbank waarbij verzocht wordt de echtscheiding uit te spreken. Een variant die minder vaak voorkomt is de procedure van "scheiding van tafel en bed". Bij een scheiding van tafel en bed blijft het huwelijk in stand maar financieel gaat men uit elkaar. Deze vorm van scheiden kan een oplossing zijn als u om levensbeschouwelijke of financiële redenen niet wilt scheiden, maar samenwonen niet meer gaat. De procedure verloopt nagenoeg hetzelfde als de gewone echtscheiding.

SCHEIDINGSMEDIAIR

Bij een scheiding is het van groot belang dat getracht wordt in goed overleg tot afspraken te komen over de wijze van scheiden. Vooral als er kinderen in het spel zijn is het van groot belang voor de toekomst om tot overeenstemming te komen. Als u tegenover elkaar blijft staan dan brengt dat veel emotionele problemen met zich mee en daar bent u zelf uiteraard de dupe van, maar vaak ook de kinderen.

Overigens kan het scheidingsproces altijd worden stop gezet tot het moment dat de rechtbank een uitspraak heeft gedaan en de scheiding definitief is ingeschreven in het huwelijksregister. Ook is het mogelijk de rechtbank te verzoeken de zaak aan te houden voor bepaalde of onbepaalde tijd of het verzoek definitief in te trekken.

Wij raden altijd aan te trachten in goed overleg tot overeenstemming te komen en een echtscheidingsverzoek op gezamenlijk verzoek in te dienen. Dat is sneller, goedkoper en minder emotioneel.

DE PROCEDURE

Gehuwd

Als de echtelieden het samen eens worden over de gevolgen van de scheiding dan kan het proces beginnen via een gemeenschappelijk verzoek tot echtscheiding. Aan dit verzoek aan de rechtbank kan een echtscheidingsconvenant worden gehecht.

Een echtscheidingsconvenant is een lijst van afspraken of een overeenkomst waaruit blijkt dat de echtelieden het eens zijn over de echtscheiding en de gevolgen daarvan. Aan de Rechtbank wordt gevraagd het convenant te hechten aan de beslissing waarbij de echtscheiding wordt uitgesproken.

Er komt dan een echtscheidingsbeschikking met daaraan gehecht het convenant. Deze procedure op gezamenlijk verzoek duurt bij de rechtbank ongeveer 5/6 weken. In de zomertijd en rond kerst duurt het soms 1 of 2 weken langer.

Als de echtelieden het niet eens worden over alle afspraken dan zal er in de meeste gevallen voor moeten worden gekozen dat ieder een eigen advocaat in de arm neemt. Een van de twee advocaten dient dan een verzoekschrift bij de rechtbank in en dit verzoek moet ook door de deurwaarder aan de ander worden uitgereikt. De advocaat van de ander heeft dan 6 weken de tijd om op het verzoek te antwoorden, etc.

Wanneer dit antwoord (het verzoekschrift) bij de Rechtbank is ontvangen, wordt meestal zitting vastgesteld waarbij de zaak mondeling wordt behandeld. Bericht hierover wordt aan de advocaat gezonden. Afhankelijk van de standpunten kan deze procedure 3 maanden of langer duren. Wel is het zo dat de Rechtbank vaak twee weken na de mondelinge behandeling de echtscheiding uitspreekt. Van die beslissing van de rechtbank kan dan weer beroep worden ingesteld binnen twee maanden na afgifte van de echtscheidingsbeschikking.

Geregistreerd Partnerschap

Sinds 2001 hebben alle partners (zowel heteroseksuelen en homoseksuelen/lesbiennes) de optie om in plaats van te trouwen, te kiezen voor het geregistreerd partnerschap. Het registreren van het geregistreerd partnerschap gebeurt bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Het geregistreerd partnerschap is in veel gevallen gelijkgesteld met het huwelijk. Zo is er ook automatisch sprake van een gemeenschap van goederen (partnergemeenschap), tenzij men dit heeft uitgesloten in geregistreerde partnerschapsvoorwaarden. Ook de Wet Verevening Pensioenrechten is bij scheiding van

toepassing.

Het geregistreerd partnerschap komt tot een einde door inschrijving van een verklaring omtrent beëindiging in de registers van de burgerlijke stand. Er zal dan een verklaring van een advocaat of een notaris moeten worden overlegd waaruit blijkt dat er een schriftelijke overeenkomst omtrent de beëindiging en de gevolgen daarvan is opgemaakt. In de overeenkomst kunnen afspraken worden gemaakt over de alimentatie, de woning, de verdeling van het pensioen et cetera. Die overeenkomst mag niet ouder zijn dan drie maanden.

Ook is de beëindiging mogelijk door inschrijving van een rechterlijke uitspraak op verzoek van beide partijen of een van hen in de registers van de burgerlijke stand. Die rechterlijke uitspraak kan niet worden verkregen door de indiening van een gezamenlijk verzoek aangezien dit in de wet is uitgesloten. Een uitspraak van Rechtbank kan alleen worden gekregen door het indienen van een eenzijdig verzoek. Wel kan de ander eventueel een "akte tot referte" tekenen bij een andere advocaat (eventueel op hetzelfde kantoor) waardoor de procedure bij de rechtbank wel voor mensen samen kan worden geregeld. In de akte tot referte wordt dan verklaard dat men zich niet tegen het verzoek verzet. De procedure bij de rechtbank geeft meer zekerheid omtrent de gemaakte afspraken aangezien deze kunnen worden afgedwongen. Bij een overeenkomst en beëindiging die niet via de Rechtbank is gelopen, is dat niet het geval.

ECHTSCHIEDINGSCONVENANT

Ouderschap, Gezag, Informatie en Consultatie.

Uitgangspunt is dat bij een echtscheiding met kinderen het ouderlijke gezag blijft doorlopen na de scheiding. Als het gezag moet worden gewijzigd en op naam van een van de ouders moet komen, dan moet dat via een verzoek aan de Rechtbank. De Rechtbank stelt bij de beoordeling van dat verzoek het belang van het kind voorop. Er moet een zeer goede reden aan de Rechtbank worden opgegeven waarom het gezag alleen op naam van de vader of alleen op naam van de moeder moet komen. Een goede reden kan zijn een verhuizing naar het buitenland of bijvoorbeeld een ernstige medische reden (waaronder verslaving).

Er bestaat altijd een informatieplicht en consultatieplicht over de zaken betreffende de kinderen die belangrijk zijn, ook als het gezag slechts bij een van beide ouders komt te liggen. Denk aan de keuze voor een school of operatie.

Indien er **kinderen** in het spel zijn is het uiteraard heel erg belangrijk dat erg voorzichtig met de belangen van de kinderen wordt omgesprongen. Een kind vraagt niet om een scheiding en vraagt er zeker niet om een keuze te maken. Ook al is het uitgangspunt dat ouders gezamenlijk belast blijven met het ouderlijk gezag en soms ook gezamenlijk zorgen voor de opvoeding, in de praktijk zullen de kinderen wellicht toch vaak bij één ouder wonen die de meeste beslissingen neemt. Bij gezamenlijke verzoeken kunnen kinderen een "kindverklaring" invullen en is de komst naar de Rechtbank niet nodig.

Ook de omgangsregeling kan men het beste samen overeen komen tenzij de kinderen al oud genoeg zijn zodat de omgang spontaan kan plaatsvinden.

ALIMENTATIE

Niet alleen tijdens een huwelijk maar ook een echtscheiding zijn (ex)echtelingen verplicht elkaar en de kinderen te onderhouden.

In principe duurt de alimentatie voor ex-partners maximaal 12 jaar, tenzij het huwelijk kinderloos is gebleven en niet langer dan 5 jaar heeft geduurd. De alimentatieduur is dan gelijk aan de duur van het huwelijk. Kinderalimentatie stopt in beginsel indien de kinderen 21 jaar worden, maar tussen het 18e en 21e levensjaar gelden bijzondere regels die afhankelijk zijn van de situatie.

Afgezien van de maximale duur in jaren kan de partneralimentatie ook eindigen als degene die alimentatie krijgt gaat samenwonen als ware hij/zij gehuwd of wanneer deze hertrouwt.

De hoogte van de alimentatie is afhankelijk van de draagkracht van de alimentatieplichtige en de behoefte van de alimentatiegerechtigde.

De vastgestelde alimentatiebedragen indexeren van rechtswege met een bepaald percentage op 1 januari van het jaar daarop, tenzij de Rechtbank de indexering heeft uitgesloten.

Ter indicatie: De Staatssecretaris van Justitie heeft het percentage, waarmee de uitkeringen van het levensonderhoud per 1 januari 2009 worden verhoogd, vastgesteld op 3,9%. Voor de verhoging per 1 januari 2008 was het percentage

vastgesteld op 2,2%, per 1 januari 2007 op 1,8% en per 1 januari 2006 op 0,9%.

Bijstandsverhaal

Als door partijen wordt afgezien van alimentatie staat dat los van de mogelijkheid van bijstandsverhaal door gemeenten. Als ten onrechte bijstand wordt verstrekt, bijvoorbeeld omdat de alimentatieplichtige geen of te weinig (kinder)alimentatie betaalt, zijn gemeenten wettelijk verplicht om het teveel uitgekeerde bedrag aan bijstand terug te eisen van degene die te weinig of niets betaalt. Natuurlijk kan de alimentatieplichtige dan de gemeente trachten te overtuigen dat geen alimentatie verschuldigd is of dat deze de alimentatie niet kan betalen.

Maar wat voor afspraken er ook zijn gemaakt, ook al is er een zogenaamd nihilbeding overeengekomen waarbij afstand is gedaan van het recht op alimentatie, de gemeente zal altijd zelf bekijken of de draagkracht van de ex ruimte biedt om aan de gemeente rechtstreeks te betalen.

BOEDELVERDELING

Wanneer men getrouwd is in gemeenschap van goederen dient alles gelijk te worden verdeeld. Alle zaken van waarden, positief en negatief. Dus ook de schulden opgebouwd voor en tijdens het huwelijk ongeacht wie de schuld heeft veroorzaakt.

Wij adviseren altijd om alle gevolgen van de scheiding samen zoveel mogelijk concreet af te spreken en op papier vast te leggen.

Bij een huwelijk in Nederland ontstaat van rechtswege in principe een gemeenschap van goederen tussen de echtelieden. Dat betekent dat alles wat de partners bij het aangaan van het huwelijk bezitten en alles wat tijdens het huwelijk wordt verkregen in principe gemeenschappelijk eigendom van beiden worden. Dat geldt ook voor schulden voor en na het huwelijk!

Van deze regel kan worden afgeweken door voor of tijdens het huwelijk bij de notaris huwelijkse voorwaarden op te laten stellen. Het hangt van die huwelijkse voorwaarden af in hoeverre er daarna toch nog sprake is van een gemeenschappelijk vermogen. Slechts enkele zaken kunnen zozeer aan een van de partners verbonden zijn dat ze niet in de gemeenschap vallen. Dat noemt men "verknochte" zaken. Dat kan soms ook gelden voor bepaalde schadevergoedingen die tot uitkeer zijn gekomen (als bijvoorbeeld een gedeelte betrekking heeft op compensatie van inkomensschade na het huwelijk). In testamenten kan bovendien worden bepaald dat een nalatenschap niet in een boedelgemeenschap valt.

Maar in beginsel heeft iedere partner bij een scheiding recht op de helft van de boedel. Als de boedel niet gelijk verdeeld kan worden kan dit worden gecompenseerd door de betaling van een bepaald bedrag vanwege "overbedeling" waardoor de verdeling weer gelijk wordt.

Ten aanzien van schulden is iedere partner aansprakelijk voor de schuld. Ieder is voor de helft van zijn vermogen draagplichtig.

Indien de echtelijke koopwoning aan een van beide partners wordt toebedeeld, zal de overdracht daarvan plaats dienen te vinden bij de notaris. De notaris maakt alsdan een akte van verdeling op.

PENSIOENVERDELING

Bij een echtscheiding heeft iedere partner in principe recht op de verdeling van het tijdens het huwelijk opgebouwde pensioen.

Op grond van de Wet Verevening Pensioenrechten bij Scheiding heeft degene die het pensioen niet zelf heeft opgebouwd een rechtstreekse vordering op de pensioenuitvoerder van de ex-echtgenoot ter grootte van de helft van het ouderdomspensioen dat tijdens het huwelijk is opgebouwd. Er kan worden afgezien van de verdeling volgens de wet bij huwelijkse voorwaarden of bij convenant.

Het uit te betalen pensioen op het moment van de scheiding moet wel hoger zijn dan het drempelbedrag. Het drempelbedrag is vanaf 1 januari 2011 vastgesteld op € 427,29 bruto per jaar.. Anders vindt er geen verevening plaats. Woont u in het buitenland dan is het drempelbedrag het dubbele. En het ouderdomspensioen dat vóór het huwelijk is opgebouwd? Dat valt in principe buiten de wet. Maar het staat u vrij om ook dat pensioen te verdelen in het scheidingsconvenant, bijvoorbeeld de periode dat u ongehuwd samenwoonde.

AOW, arbeidsongeschiktheidspensioen, vut-uitkeringen en lijfrenten vallen niet onder de Wet verevening pensioenrechten.

Vaak krijgt de pensioendeelnemer de mogelijkheid om op de pensioendatum een deel van het ouderdomspensioen om te zetten in partnerpensioen (ook wel nabestaandenpensioen genoemd). Als u dat doet en u gaat scheiden na uw pensioendatum dan behoudt uw ex-partner recht op dat partnerpensioen.

Verdeling van het ouderdomspensioen is een recht, geen plicht. Als beide partners het anders willen regelen kan dat ook. Bijvoorbeeld in het scheidingsconvenant, maar u kunt het ook al vastleggen in de huwelijkse voorwaarden of de partnerschapsvoorwaarden.

De ex-partner die het pensioen niet heeft opgebouwd ontvangt het pensioen op het moment dat degene die het pensioen wel heeft opgebouwd met pensioen gaat. Schuiven met de pensioendatum heeft dus gevolgen voor beide ex-partners.

Scheiding melden bij pensioenuitvoerder

Een echtscheiding moet u binnen twee jaar melden bij de pensioenuitvoerder. Anders weet die niet dat het pensioen wordt verdeeld. Melding kan met het formulier 'Mededeling van scheiding in verband met verdeling van ouderdomspensioen'. Als u de echtscheiding niet binnen twee jaar meldt bij de pensioenuitvoerder krijgt u uw deel niet automatisch uitbetaald. U zult zich dan rechtstreeks moeten wenden tot uw ex-partner.

Conversie

Conversie wil zeggen dat een deel van het ouderdomspensioen en het bijzonder nabestaandenpensioen voorgoed worden omgezet in eigen ouderdomspensioen. Bijzonder nabestaandenpensioen is nabestaandenpensioen dat iemand ontvangt als men ten tijde van het overlijden al gescheiden is.

Beide partners ontvangen hun deel wanneer zij de pensioengerechtigde leeftijd bereiken. Ongeacht of de andere partner in leven is. Het voordeel hiervan is dat de ex die het pensioen niet zelf heeft opgebouwd, niet meer afhankelijk is van de andere ex-partner. Conversie kan alleen bij echtscheiding of beëindiging van geregistreerd partnerschap. U kunt de keuze voor conversie niet terugdraaien. Overlijdt degene die het pensioen niet zelf heeft opgebouwd, dan krijgt de andere ex-partner alleen het bijzonder nabestaandenpensioen terug, maar niet het afgestane ouderdomspensioen.

De pensioenuitvoerder moet met conversie instemmen. U dient het formulier waarin de afspraken over conversie staan plus een kopie van het scheidingsconvenant of de partnerschapsvoorwaarden naar de pensioenuitvoerder te sturen.

De definitieve echtscheiding

Wanneer de rechtbank de echtscheidingsbeschikking afgeeft is de scheiding weliswaar uitgesproken maar nog niet definitief. De beschikking moet nog worden ingeschreven in de registers van de Burgerlijke Stand van de gemeente waar men is getrouwd.

Met deze inschrijving komt de officiële ontbinding van het huwelijk tot stand. De echtscheiding is dus een feit op het moment dat de inschrijving plaats vindt.

Als beide partijen het eens zijn met de beschikking dan hoeft de beroepstermijn van 2 maanden niet te worden afgewacht. Met een zogenaamde akte van berusting kan de beschikking dan direct naar de gemeente worden gezonden ten behoeve van de definitieve scheiding. De meeste gemeenten zenden binnen een week een bevestiging, sommige grote gemeenten doen er wat langer over.